

หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระในภาษานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. หน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษานครศรีธรรมราชมี 18 หน่วย แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ สระหน้า สระกลาง สระหลัง ในประเภทหนึ่ง ๆ ยังมีลักษณะต่าง ๆ กัน คือ เป็นหน่วยเสียงสระสูง กึ่งสูง กึ่งต่ำ หรือสระต่ำ ริมฝีปากห่อ ไม่ห่อ หรือ เขี้ยว นอกจากนั้นยังมีลักษณะเป็นหน่วยเสียงสระสั้น และหน่วยเสียงสระยาว ซึ่งมี เป็นคู่ ๆ แต่ละคู่ก็แตกต่างกันเฉพาะเรื่องความสั้น - ยาวเท่านั้น ดังจะแยกกล่าวได้ดังต่อไปนี้คือ

1.1 หน่วยเสียงสระหน้า

1.1.1 หน่วยเสียง /i/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สระสูง สั้น ริมฝีปากเขี้ยว ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยใดหน่วยหนึ่ง¹ ยกเว้น /t/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม² 8 หน่วย คือ /pI/, /pr/, /phI/, /phr/, /kI/, /kr/, /khI/ และ /mI/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 5 หน่วย คือ /tr/, /kw/, /khr/, /khw/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pit ³ /	ปิด
/phit ⁷ /	พิน
/bin ³ /	บิน
/tik ³ /	กระตัก

¹ คูหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว (บทที่ 2 หน้า 47)

² คูหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม (บทที่ 2 หน้า 48)

/thit ⁷ /	ทิด	
/din ³ /	ทิน	
/cik ³ /	จิก	
/chin ² /	ฉิ่ง	
/kit ³ /	สะกิด	
/khik ¹ /	ชิก	
/ʔit ³ /	อิฐ	
/muŋ ⁷ miŋ ⁷ /	มุงมิ่ง	‘เวลาโพล่พล’
/nim ⁶ /	นึม	
/niŋ ² /	หยิ่ง	
/lit ⁷ /	ลิด	‘ปอกเปลือก’
/rin ⁵ /	ริน	
/fin ¹ /	ฝืน	
/siŋ ¹ /	สิ่ง; สิ่ง	
/hiŋ ² /	หึ่ง	
/win ⁶ /	วิน	‘ชั่ว’
/jik ⁷ /	ยิก	‘ไฉ’
/plin ⁴ /	ปลิ้น	
/prik ³ /	ปริก	
/phlik ⁷ /	พลิก	
/phrim ⁶ /	พริ่ม	‘ปรี่ม’
/kliŋ ⁴ /	กลิ้ง	
/krim ³ /	กริม	
/khliŋ ⁵ /	คลิ้ง	
/mli ^{ʔ6} /	มะดิ	

หน่วยเสียง สระ /i/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย¹
 8 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-w/
 (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/dip ³ /	คียบ
/pit ³ /	ปิค
/phlik ⁷ /	พลิก
/ci ⁴ /	จี้ 'กาย'
/nim ⁶ /	นึม
/bin ³ /	บีน
/kiŋ ³ /	กิ้ง
/hiw ² /	หิว

1.1.2 หน่วยเสียง /i:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สระสูง ยาว ริมฝีปากเหยียด
 ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /t/ และ
 หลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 8 หน่วย คือ /pl/, /pr/, /phr/, /kl/, /kr/
 /khl/, /khr/ และ /ml/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 5 หน่วย คือ /phl/,
 /tr/, /kw/, /khw/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pi:n ³ /	ปีน
/phi:t ¹ /	ผิง
/bi:p ² /	บีน
/ti:n ³ /	ตึน
/thi:p ² /	ถีน
/di:t ² /	ดิด
/ci:n ³ /	จึน

¹ ดูเรื่องหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย (บทที่ 2 หน้า 48)

/sam ¹ mlɪ: ⁵ /	สามสี่
/chi:t ² /	ฉิค
/ki:t ⁴ /	กิค
/ʔi:m ³ /	ยม; อิม
/mi:t ⁶ /	มีด
/ni:p ² /	หนีบ
/ni: ¹ /	ลูกหยี
/li:k ² /	หลีก
/ri:t ⁶ /	รีด
/fi:m ⁵ /	ฟัดม
/si:n ¹ /	สิ้น 'คัก'
/hi:p ² /	หีบ
/wi: ⁵ /	วี 'พัค'
/ji: ⁵ /	ชัย
/pli:ŋ ³ /	ปลิง
/pri: ⁴ /	ปริ
/phri:t ² /	ปรืด
/kli:p ⁴ /	กลีบ
/kri:t ⁴ /	กรืด
/khli: ⁶ /	คืด
/khri:p ⁶ /	ครีบ

/i:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

6 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/ และ /-ŋ/ (จะไม่ปรากฏ
หน้าหน่วยเสียง /-ʔ/, /-w/ และ /-j/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณี
ที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pi:p ⁴ /	เปีย
/khi:t ² /	ชืด

/si:k ⁶ /	ซึก
/khri:m ⁵ /	ครีม
/hi:n ¹ /	หิน
/li:ŋ ⁵ /	ลิง
/pi: ³ /	ปี: ปี

1.1.3 หน่วยเสียง /e/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สระกึ่งสูง สั้น ริมฝีปากเหยียด ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ch/, /n/, /ñ/, /ŋ/, /w/ และ /j/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 2 หน่วยคือ /p/ และ /ph/ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pe ⁴ /	เปะ
/pheŋ ⁶ /	เพง
/beŋ ³ /	เบง
/teŋ ⁴ /	เตง
/den ³ /	กระเด็น
/ceŋ ⁴ /	เจง
/keŋ ³ /	เก็ง
/khem ⁵ /	เค็ม
/fen ³ /	เฟ็น
/mem ⁷ /	เมม
/len ⁵ /	เล็น
/rew ⁵ /	เร้ว
/fe ⁶ /	เฟะ
/seŋ ¹ /	มะเส็ง
/hen ¹ /	เห็น
/pleŋ ⁴ /	เปลง
/phle ² /	แผละ

/e/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย
6 หน่วย คือ /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-w/ (จะไม่ปรากฏหน้า
หน่วยเสียง /-p/, /-t/ และ /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/khek ¹ /	เข็ก
/pe ⁴ /	เปะ
/tem ³ /	เต็ม
/den ³ /	กระเด็น
/heŋ ¹ /	เห็ง ‘ทับ’
/rew ⁵ /	เร้ว

1.1.4 หน่วยเสียง /e:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สระกึ่งสูง ยาว ริมฝีปาก
เหยียด ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น
/t̪/, /t̪ʰ/ และ /f/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะคนประสม 6 หน่วย คือ /pɫ/,
/pr/, /phɫ/, /kr/, /khɫ/ และ /khr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 7
หน่วย คือ /phr/, /tr/, /kɫ/, /kw/, /khw/, /ml/ และ /mr/) ดังตัว
อย่างในคำต่อไปนี้

/pe: ⁴ /	เป้
/phe: ⁵ /	เพ
/be:n ³ /	เบน
/to:ŋ ³ te:ŋ ³ /	โตงเตง
/the: ⁵ /	เท
/de: ³ /	เด ‘นี่, นี’
/ce:n ³ /	เจน
/che:t ² /	เชด
/ke:t ⁴ /	ลูกเกด
/khe:k ² /	เขก

/ʔe:n ³ /	เอน
/me:ŋ ¹ /	เหมง ‘กะลามะพร้าวที่ยังอ่อน’
/ne:t ⁶ /	เนค ‘เลย’ (ไม่มีเนค = ไม่มีเลย)
/le:k ⁶ /	เลซ
/re: ⁶ /	เร
/se:t ² /	เซซ
/he:t ² /	เหต
/we:n ⁵ /	เวร
/je: ⁷ /	เย
/ple: ³ /	เปล
/pre:m ³ /	เปรม
/phle:ŋ ⁵ /	เพลง
/kre:ŋ ³ /	เกรง
/khlo:ŋ ⁵ khle:ŋ ⁵ /	โคลงเคลง
/khre:ŋ ⁵ /	เครง ‘ปลวกชนิดหนึ่งอยู่ตามต้นไม้’
/e:/	ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

7 หน่วยเสียง คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-w/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/ และ /-j/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณีที่ไม่ใช่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/the:p ² /	เทป
/se:t ² /	เซซ
/ʔe:k ⁴ /	เอก
/ke:m ³ /	เกมส์
/be:n ³ /	เบน
/phle:ŋ ⁵ /	เพลง
/ʔe:w ⁵ /	เอว
/je: ⁵ /	เย

1.1.5 หน่วยเสียง /ε/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สระกึ่งต่ำ ตัน ริมฝีปาก เขี่ยค ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้น เคียวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 8 หน่วย คือ /phl/, /phr/, /tr/, /kl/, /kr/, /khl/, /khw/ และ /ml/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 5 หน่วย คือ /pl/, /pr/, /kw/, /khr/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pεt ³ /	เป็ด
/phεt ¹ /	เผ็ด
/bεt ³ /	เบ็ด
/thεŋ ² /	แทงต ^๒
/dεk ³ /	เด็ก
/cεt ³ /	เจ็ด
/kεŋ ³ /	แกง
/khεt ¹ /	เข็ด
/ʰεk ³ /	แอก
/mεt ⁷ /	เม็ด
/n̄εt ⁷ /	เน็ต
/n̄εŋ ⁵ /	แยง 'ไม่มีชั้นศ'
/lεk ⁷ /	เล็ก
/rɔŋ ⁵ rεŋ ⁵ /	ร้องแรงแ้ง '(ขาด)กะรุ่งกะริ่ง'
/fεt ⁷ /	เฟ็ด 'บิตเบี้ยว'
/sεt ¹ /	เซร็จ
/hεp ¹ /	เห็บ
/wɔŋ ⁷ wεŋ ⁷ /	ว่องแวง 'มองเห็นไม่ถนัด'
/jεp ⁷ /	เย็บ
/phlεt ⁷ /	แพล็ด
/phrεt ⁷ /	แพร็ด

'คำขยายคำว่า อ้วน; และ'

/trɛk ³ /	แตร็ก	'เสียงเค็อดคคัก, พัก'
/klɛt ³ /	เกล็ด	
/krɛn ³ /	แกร็น	
/khlɛt ⁷ /	เคิล็ด	
/khwɛt ⁷ /	แคว็ค	'ปิดเปี้ยว'
/mlɛt ⁷ /	เมิล็ด	

/ɛ/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/ และ /-ŋ/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-w/ และ /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/cɛp ³ /	เจ็บ
/chɛt ⁷ /	เซ็ค
/lɛk ¹ /	เหล็ค
/bɛ ^{ʔ4} /	แบะ
/khɛm ² /	เขม
/krɛn ³ /	แกร็น
/dɛŋ ⁴ /	กระเค็ง

1.1.6 หน่วยเสียง /ɛ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สระกึ่งต่ำ ยาว ริมฝีปากเหยียด ปรากฏในตำแหน่งหลัง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่งยกเว้น /k/ และ /w/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 10 หน่วย คือ /pl/, /pr/, /phl/, /phr/, /kl/, /kr/, /kw/, /khl/, /khr/ และ /khw/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง /tr/, /ml/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pɛ:t ⁴ /	แปด	
/phɛ:ŋ ⁵ /	แพง	
/bɛ:ŋ ³ /	แบง	
/tɛ:k ⁴ /	แตก	
/thɛ:k ² /	แตก	'กระเลือกกระสน'

/dɛ:t ⁴ /	แตก
/cɛ:k ⁴ /	แจก
/chɛ:k ² /	แจก
/kɛ:n ³ /	แกน
/khɛ:ŋ ¹ /	แขง
/ʔɛ:k ⁴ /	แอก
/mɔ:m ⁵ mɛ:m ⁵ /	มอมแมม
/nɛ:m ¹ /	แนม
/lɛ:n ⁵ /	แลน 'ตะกวด; เหย'
/rɛ:t ⁶ /	แรด
/fɛ:t ² /	แฝด
/sɛ:p ² /	แสบ
/hɛ:p ² /	แหบ
/jɛ:ŋ ⁵ /	แยง
/plɛ:ŋ ³ /	แปลง
/prɛ:ŋ ³ /	แปรง
/klɛ:p ⁴ /	แกดบ
/krɛ:ŋ ³ /	แกรง
/kwɛ:ŋ ³ /	แกวง
/phlɛ:ŋ ⁵ /	แพลง
/phrɛ:w ⁵ /	แพรว
/khlɛ:ŋ ⁵ /	แคลง
/khrɛ:ŋ ⁵ /	แคลง
/khwɛ:ŋ ¹ /	แขวง

/ɛ:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย
 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-w/ (จะไม่
 ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/ และ /-j/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณี
 ที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/kɛ:p ² /	แซบ	'ريب'
/dɛ:t ⁴ /	แตก	
/cɛ:k ⁴ /	แจก	
/tɛ:m ⁴ /	แถม	
/ʔɛ:n ³ /	แอน	
/bɛ:ŋ ³ /	แวง	
/mɛ:w ⁵ /	แมว	
/lɛ: ⁵ /	แล	

1.2 หน่วยเสียงสระกลาง

1.2.1 หน่วยเสียง /u/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สระสูง สั้น ริมฝีปาก
 ไม้ห่อ ปรากฏในตำแหน่ง หลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น
 /ħ/, /ŋ/ และ /w/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 9 หน่วย คือ /pr/,
 /phl/, /phr/, /tr/, /kl/, /kr/, /khl/, /khr/ และ /ml/ (จะไม่
 ปรากฏหลังหน่วยเสียง 4 หน่วย คือ /pl/, /kw/, /khw/ และ /mr/)
 ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/buŋ ³ /	บึง	
/tuŋ ³ /	ตึง	
/thwk ⁷ /	ทัก	'คิง'
/duk ³ /	คึก	
/cuŋ ³ /	จิง	
/puŋ ³ /	ปึก	

/phu ⁶ /	ฟิง
/chuk ⁷ /	ชุก 'จอง'
/ku ⁴ /	กิง
/khuun ² /	ชิน
/fuk ³ /	ฝัก
/muk ⁷ /	มุก 'คม'
/nu ² /	นิง
/lu ⁶ /	ลึง
/ru ⁵ /	ริง
/fuk ¹ /	ฝัก
/sum ⁵ /	ซิม
/hu ¹ /	หิง
/jut ⁷ /	ยัต
/pruk ³ sa: ¹ /	ปรึกษา
/phlap ⁷ phlu ⁵ /	พลับพลึง
/phrup ⁷ /	พริบ
/tru ³ /	ตริง
/klu ³ /	กลึง
/kru ³ /	กรึง
/khlu ⁵ /	คลึง
/khru ¹ /	ขรัม
/mlu ¹ /	คำลึง

/u/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย
 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/ และ /-ŋ/ (จะไม่
 ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-w/ และ /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phrup ⁷ /	พริบ
/sut ¹ /	สึด 'เสรีจ'

/tuuk ³ /	ตัก
/tʰuʔ ⁴ /	อ
/thum ⁵ /	ทม
/mun ⁵ /	มัน
/nuʔ ¹ /	นึ่ง

1.2.2 หน่วยเสียง /u/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สระสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะคนเดี่ยวหน่วยใดหนึ่งหนึ่ง ยกเว้น /b/, /n/ และ /ŋ/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะคนประสม 5 หน่วย คือ /pr/, /phr/, /kl/, /khr/ และ /ml/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 8 หน่วย คือ /pl/, /phl/, /tr/, /kr/, /kw/, /khl/, /khw/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pu:n ³ /	ป็น
/phu:n ⁵ /	กระพือ
/tu:n ³ /	คน
/thu:n ⁶ /	ทอ
/du:n ⁴ /	คือ
/cu:t ⁴ /	จก
/chu:n ⁶ /	ชน
/kiŋ ⁴ ku:n ³ /	กิ่งกือ
/khu:p ⁶ /	คป
/pu:t ⁴ /	อด
/mu:t ⁶ /	มด
/nu:t ² /	หนัด
/lu:m ⁵ /	ลม
/tɔ: ³ ru:n ⁵ /	คอเรือ 'มะรันนี่'

/fu:n ¹ /	ฝืน	
/su:t ² /	สูด	
/hu:t ² /	หืด	
/wu: ¹ /	หว่า	
/ju:n ⁶ /	ย่น	
/pru: ³ /	ปรือ	‘อย่างไร; ทำไม’
/phru:t ⁶ /	พริค	
/klu:n ³ /	กลืน	
/khru:n ⁵ /	ครั้น	
/mlu:n ⁶ /	มลิน	‘ล้น’

/w:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

4 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-m/ และ /-n/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-k/, /-ʔ/, /-ɣ/, /-w/ และ /-j/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณีที่ไม่มียหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/lu:p ² /	หลิบ	
/chu:t ⁶ /	ชืด	
/lu:m ⁵ /	ลุ่ม	
/tu:n ³ /	ตุน	
/to: ³ ru: ⁵ /	ตอริอ	‘มะรืนนี้’

1.2.3 หน่วยเสียง /ə/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สระกึ่งสูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ph/, /d/, /ch/, /k/, /ʔ/, /m/ และ /ŋ/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 2 หน่วย คือ /kr/ และ /kh1/ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pən ⁴ /	แป้น
/bəm ⁴ /	เบ้ม

/tən ⁴ /	เต็น 'คุณ, เซอ, ทาน'
/tə ² /	เถอะ
/cə ⁴ /	เจ็ง
/kha ⁶ /	เคอะ 'เซอ'
/nə ² /	เหนอะ
/ŋən ⁵ /	เงิน
/lə ⁶ /	เลอะ
/rən ⁵ /	เวือน
/fə ⁶ /	เฟอะ
/-sə ⁶ /	เซอะ 'กะเซอะกะเซ็ง'
/hə ² /	เหอะ
/wə ² /	เหอะ
/jə ⁶ /	เยอะ
/krən ⁴ /	เกร็น
/khlə ² /	เขลอะ 'ทะเลน; เลอะเพอะ'

/ə/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 4 หน่วย คือ /-ʔ/, /-m/, /-n/ และ /-ŋ/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-p/, /-t/, /-k/, /-w/ และ /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/kha ⁶ /	เคอะ 'เซอ'
/bəm ⁴ /	เบ้ม
/tən ⁴ /	เต็น 'คุณ, เซอ, ทาน'
/cə ⁴ /	เจ็ง

1.2.4 หน่วยเสียง /ə:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สระกึ่งสูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเคียงหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /a/

/ท/ และ/ท/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะคนประสม 6 หน่วย คือ /pr/, /phl/, /kl/, /kr/, /ml/ และ /mr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง /pl/, /phr/, /tr/, /kw/, /khl/, /khr/ และ/khw/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pə:p ⁴ /	เปิบ
/phə:n ⁷ /	พัน
/bə:k ⁴ /	เบิก
/tə:p ⁴ /	เทิบ
/thə:m ⁶ /	เพิ่ม
/cə:j ⁴ /	เจ็ย ‘รูปร่างคล้ายกระดิ่งแต่ด้านข้างกว่า’
/chə:t ⁶ /	เช็ค
/kə:t ⁴ /	เก็ค
/khs:j ⁵ /	เคย
/ʔə:t ⁴ /	เอ็ค ‘เหล็ง’
/mə: ⁵ /	ละเมอ
/nə:n ⁵ /	เนิน
/lə:n ⁵ /	ลิม
/rə:m ⁵ /	เริม ‘โรคผิวหนังชนิดหนึ่งคล้ายไฟลามทุ่ง’
/fə:m ⁷ /	เฟ็ม
/sə: ¹ /	เสอ ‘กำลังรุ่ม (ใช้กับไก่)’
/hə:ʔ ⁷ /	เฮ้ง ‘เขียงคู่, ชะเง้อ’
/wə:ʔ ⁷ /	เว้ง
/jə:n ⁵ /	เยิน
/pron ³ prə: ³ /	ปรนเปรอ
/phlɑ: ¹ /	เปลอ
/klɑ: ³ /	เกลอ

/ʔə:k ⁴ krə:k ⁴ /	เอ็กเกรก
/mlə:j ¹ /	เหมลย 'แกขน'
/mrə: ⁶ /	เมรอ 'บ้า'

/ə:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/ และ /-w/) และ ปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณีที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/tə:p ⁴ /	เติน
/mə:t ⁶ /	ละเม็ค
/bək ⁴ /	เบ็ค
/sə:m ¹ /	เสรม
/phlə:n ⁵ /	เฟลน
/chə:ŋ ⁵ /	เจ็ง
/khə:j ¹ /	เขย
/hə: ¹ /	เหอ

1.2.5 หน่วยเสียง /a/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สระคำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/ และ หลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสมทุกหน่วย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pat ³ /	ปัด
/phak ¹ /	ผัก
/bat ³ /	สะบัด
/tap ³ /	ทับ
/thak ⁷ /	ทัก
/dap ³ /	ดัพ; จัด
/cat ³ /	จัด

/cham ⁵ /	ชำ	
/kan ⁴ /	กั้น	
/khaŋ ¹ /	ข้าง	
/ʔat ³ /	อัด	
/man ² /	หมั้น	
/naŋ ⁶ /	นั่ง	
/lak ⁷ /	ลัก	
/ram ⁶ /	รำ	‘ร้องไห้’
/fat ⁷ /	ฟัด	
/sap ⁷ /	ซัป	
/hap ¹ /	หับ	‘ปิด’
/wan ² /	หวั้น	‘ชั่ว’
/jap ¹ /	ขยับ	
/plak ³ /	ปลัก	
/prap ³ /	ปราบ	
/phlat ⁷ /	พลัด	
/phram ⁵ /	พรำ	
/trap ³ /	ครับ	‘ปลาชนิดหนึ่งคล้ายปลาหมอ แต่ตัวแบน’
/klay ⁴ /	กล้าง	‘ปลาชนิดหนึ่งลักษณะครึ่ง ปลาชู ครึ่งปลาซ่อน’
/krap ³ /	กรับ	
/kwak ³ /	กวัก	
/khlak ⁷ /	คลัก	
/khrap ⁷ /	ครับ	
/khwap ¹ /	ขวับ	
/n̄aj ¹ /	ใหญ่	

/mlak ¹ /	สลัก
/mrak ¹ /	สำหรับ
/a/	ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

8 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/
(จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-w/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/dap ³ /	ดัพ; จัก
/phat ⁷ /	พัท
/tak ³ /	ตัก
/sa ² /	สระ
/cam ³ /	จำ
/khran ⁵ /	ครัน 'มาก'
/ʔan ³ /	อัง 'ติดอ่าง; วางไถลไฟ'
/kaj ³ /	ไก; ไก่

1.2.6 หน่วยเสียง /a:/ เป็นหน่วยเสียงสระกลาง สระต่ำ ยาว ริมฝีปาก
ไม่ห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ɸ/
และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 11 หน่วย คือ /pɸ/, /pr/, /phɸ/,
/phr/, /tr/, /kɸ/, /kr/, /kw/, /khɸ/, /khr/ และ /khw/ (จะไม่ปรากฏ
หลังหน่วยเสียง /mɸ/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pa:t ⁴ /	ปาก
/pha:j ⁶ /	ไฟ
/ba:k ⁴ /	บาก
/ta:ŋ ³ /	ตต่างค์; หน้าต่าง; ต่าง
/tha:ŋ ¹ /	ถาง; กระจ่าง
/da:ŋ ⁴ /	กระจ่าง
/ca:n ⁴ /	จ่าน 'มาก'
/cha:n ¹ /	ฉาน 'สรรพนามบุรุษที่ 1 ฉัน'

/ka:k ⁴ /	กาก
/kha:⁶/	กา
/fa:w ⁴ /	อ่าว
/ma:w ² /	ชาวเมา
/na:m ¹ /	หนาม
/la:k ⁶ /	ลาก
/ra:n ⁶ /	ราน
/fa:t ² /	ฝาด
/sa:t ² /	สาด; เสื่อ
/ha:j ² /	ให้
/wa:n ⁵ /	วาน "กน"
/ja:t ⁶ /	ญาติ
/pla:j ³ /	ปลาย
/pra:m ³ /	ปราม
/phla:n ¹ /	ผลาญ
/phra:n ⁵ /	พราน
/tra:ŋ ³ /	ตรง "กรอຍ"
/kla:k ⁴ /	กลาก
/kra:n ³ /	กราน "เหล็กปั้งปลา, ขนมปัง"
/kwa:n ⁴ /	กวาน
/khla:j ⁵ /	คลาย
/khra:k ⁶ /	คราก
/khwa:j ⁵ /	ควาย
/a:/	ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

8 หน่วยนี้ คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-w/ และ /-j/

(จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณีที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/ba:p ⁴ /	บาป
/ma:t ² /	หมาก
/cha:k ⁶ /	กระซาง
/la:m ⁵ /	ลาม
/da:n ³ /	กระดาน
/ha:ŋ ¹ /	หาง; หาง
/sa:w ¹ /	สาว; ค้าง
/ja:j ¹ /	ชยาย
/phra: ¹ /	ผรา 'ที่คิดว่าถวยซาม'

1.3 หน่วยเสียงสระหลัง

1.3.1 หน่วยเสียง /u/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง สระสูง สั้น ริมฝีปากห่อปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 8 หน่วย คือ /pɫ/, /pr/, /phɫ/, /phr/, /kɫ/, /kr/, /khɫ/ และ /khr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 5 หน่วย คือ /tr/, /kw/, /khw/, /ml/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/put ³ /	ปุด	'ชื่อขนุนลำมะลอ; ชื่อไม้มลลขชนิดหนึ่ง อยู่ในตระกูลชา ใ้รับประทานใบ'
/phum ⁵ /	พุม	'คูน'
/bup ³ /	บุม	
/tut ³ /	ตุต	'หูก; ปม'
/thum ⁶ /	ทุม	'หิง'
/dum ³ /	กระดุม	
/cun ³ /	จุน	
/chun ⁵ /	จุน	

/nuk ¹ /	ชุกขยิก
/kup ³ /	กูป 'กลอง'
/khu ¹ /	ขุก 'กลิ้งเหมือนตุ๊ก ๆ'
/ʔuk ³ /	อุก 'ปล้น'
/mum ⁵ /	มุ่ม
/nuk ¹ /	สนุก
/lum ² /	หลุ่ม 'ถาดตัก ๆ'
/rum ⁶ /	รุ่ม 'ร่อน'
/fun ¹ /	ฟุ่น
/sum ¹ /	สุม
/hun ² /	หุน
/wun ⁷ /	วุน
/juk ¹ /	ชุก
/pluk ³ /	ปลุก
/pruy ³ /	ปรุง
/phlut ¹ /	ผลุด
/phrun ⁵ /	พรุน
/klum ⁴ /	กลุ่ม
/krup ³ /	กรูป
/khluy ⁷ /	คลุง
/khrup ⁷ /	ตะกรูป

/u/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

๘ หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/
(จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-w/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/hup ¹ /	หูป 'ปิด' (ใช้กับรุม)
/cut ³ /	จุก
/chuk ⁷ /	ชุก

/bu ⁴ /	บุ
/dum ³ /	กระดุม
/chun ⁶ /	ชุน 'กระตุกกระดิก'
/phu ⁵ /	ฟุง
/khuj ⁷ /	คุย

1.3.2 หน่วยเสียง /u:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง สระสูง ยาว ริมฝีปากห่อ
ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวกับหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /t/
และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 5 หน่วย คือ /p/, /pr/, /ph/,
/phr/ และ /khr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 8 หน่วย คือ /tr/, /k/,
/kr/, /kw/, /kh/, /khw/, /ml/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phu:k ² /	ผูก
/bu:t ⁴ /	บุก
/tu:m ³ /	ตม
/thu:n ⁵ /	ทุน
/du:k ⁴ /	กระดุก
/cu:t ⁴ /	จุก 'กกชนิดหนึ่ง'
/chu: ⁵ /	ชู
/ku:t ⁴ /	กุก
/khu: ⁶ /	คูก
/fu:m ³ /	ฝุม
/mu: ¹ /	หม
/nu:n ⁵ /	นุน
/lu:p ⁶ /	ลูป
/ru: ⁵ /	รุง
/ru:t ⁶ /	รุก
/fu:k ⁶ /	ฟูก

/su:t ² /	สูด
/hu:k ² /	หูก
/wu:p ⁶ /	วูป
/yu: ¹ /	สายยู
/plu:k ⁴ /	ปลุก
/pru:t ⁴ /	ปรุก
/phlu: ⁵ /	พลู
/phru: ⁵ /	พรู
/khru:t ⁶ /	ครูด

/u:/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/ และ /-w/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ ในกรณีที่ไม่ใช่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/cu:p ⁴ /	จูป
/khu:t ² /	ชุก
/thu:k ² /	ตุก
/tu:m ³ /	ตุม
/phu:n ⁵ /	พุน
/su:ŋ ¹ /	สูง
/pu:j ³ /	อูย
/chu: ⁵ /	ชู

1.3.3 หน่วยเสียง /o/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง กึ่งสูง สั้น ริมฝีปากห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /h/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 9 หน่วย คือ /pl/, /pr/, /phl/, /phr/, /tr/, /kl/, /kr/, /ml/ และ /mr/ (จะไม่ปรากฏ

หลังหน่วยเสียง /kw/, /khl/, /khr/ และ /khw/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/phoŋ ¹ /	ผง
/pom ³ /	ปม
/bon ³ /	บน; บน
/tom ³ /	ทม
/thoŋ ⁵ /	ทง
/doŋ ³ /	ดง
/com ³ /	จม
/chon ⁵ /	ชน
/koŋ ³ /	กง
/khon ¹ /	ขน
/ʔom ³ /	อม
/mon ⁵ /	มณ
/non ¹ /	ถนน
/ɲom ⁵ /	งม
/lo ^{ʔ2} /	โละ
/ron ⁵ /	รณ
/fon ¹ /	فن
/soŋ ¹ /	สง; สง
/hom ¹ /	ขม; หม
/won ⁵ /	วน
/jon ⁵ /	ยน 'ตะบันหมาก'
/ploŋ ³ /	ปลง
/pron ³ /	ปรณ
/phlo ^{ʔ2} /	โพละ
/phrom ⁵ /	พรหม

/troŋ ³ /	ทรง
/klom ³ /	กลม
/kron ³ /	กรน
/mlon ⁵ /	มลน 'คำราม'
/mro ² /	โมระ 'น้ำเกลียด'

/o/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 4 หน่วย คือ /-p/, /-m/, /-n/ และ /-ŋ/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-p/, /-t/, /-k/, /-w/ และ /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/mro ² /	โมระ 'น้ำเกลียด'
/khom ⁵ /	คม
/thon ⁵ /	ทน
/doŋ ³ /	ดง

1.3.4 หน่วยเสียง /o:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง กึ่งสูง ยาว ริมฝีปากห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /t/, /ŋ/ และ /f/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 7 หน่วย คือ /pr/, /phl/, /phr/, /tr/, /kr/, /khl/ และ /khr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 6 หน่วย คือ /pl/, /kl/, /kw/, /khw/, /ml/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/po:n ³ /	โปน
/pho:k ⁶ /	โทก
/bo:t ⁴ /	โบสถ์
/to:n ³ /	โตน 'เคือกพลาน'
/tho:t ⁶ /	โทษ
/do:t ⁴ /	กระโศก
/co:n ³ /	โจร
/cho:t ² /	โชค
/ko:ŋ ³ /	โกง

/kho:k ² /	โขก
/ʔo:ŋ ³ /	โอง
/mo:p ⁶ /	ละโมบ
/no:t ² /	โตนก
/lo:n ⁵ /	โตน
/ro:k ⁶ /	โรค
/so:t ² /	โสค
/ho:n ¹ /	โหน
/wo: ² /	โหว
/jo:k ⁶ /	โยก
/pro:t ⁴ /	โปรค
/phlo:ŋ ⁵ /	โพลง
/tɔ: ³ phro:k ⁶ /	ทอโพรก 'พรงนี้'
/tro:k ⁴ /	โตรก
/kro:t ⁴ /	โกรท
/khlo:ŋ ¹ /	โหลง
/sɔk ¹ khro:k ⁶ /	โสโครก

7 หน่วยคือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/ และ /-w/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ในกรณีที่ไม่ใช่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/ʔo:p ⁴ /	โอบ
/co:t ⁴ /	จอย
/kho:k ² /	โขก
/kho:m ⁵ /	โคม 'กะละมัง'

/mo:ʔ/	โม้ 'คูยโว'
/ko:n ³ /	โกน
/do:ʔ ⁴ /	โดง
/ʔo:ʔ ³ /	โอย

1.3.5 หน่วยเสียง /w/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง กึ่งคำ สั้น ริมฝีปากห่อ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้น เคียงหน่วยโคหน่วยหนึ่งยกเว้น /ɲ/ และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 7 หน่วย คือ /pɪ/, /pr/, /phɪ/, /phr/, /kr/, /khɪ/ และ /khr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง 6 หน่วย คือ /tr/, /kl/, /kw/, /khw/, /ml/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pɔp ³ /	ตะปบ
/phɔt ⁷ /	พด 'กาบมะพร้าว'
/bɔk ³ /	บก
/tɔm ⁴ /	ตม
/thɔt ¹ /	ถด 'นั่งถด'
/dɔk ³ /	ดก
/cɔp ³ /	จบ
/chɔp ⁷ /	ชบ
/kɔm ⁴ /	กม
/khɔn ⁷ /	คน
/ʔɔn ⁴ /	อน
/mɔk ¹ /	หมก
/nɔk ⁷ /	นก
/lɔk ¹ /	ตลก
/rɔt ⁷ /	รด
/fɔk ⁷ /	ฟก
/sɔm ² /	สม
/hɔt ¹ /	หด
/wɔt ⁷ /	วท

/jɔp ¹ /	หยบ	'แอบ, ซอน'
/plɔn ⁴ /	ปลน	
/prɔk ³ /	ปรก	
/phlɔp ⁷ /	พลบ	
/phrɔk ⁷ /	พรก	'กะลา'
/krɔ ⁴ /	เกราะ	
/khlɔt ⁷ /	คลด	'แตะ'
/khrɔk ⁷ /	ครก	
/ɔ/	ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย	

8 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-w/
(จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-j/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/ʔɔp ³ /	อบ	
/cɔt ³ /	จค	
/dɔk ³ /	คก	
/bɔ ⁴ /	เบาะ	
/tɔm ⁴ /	ทม	
/sɔn ² /	สน	
/bɔŋ ⁴ /	บอง	'ขึ้น'
/tɔw ³ /	เตา	

1.3.6 หน่วยเสียง /ɔ:/ เป็นหน่วยเสียงสระหลัง กึ่งคำ ยาว ริมฝีปาก
ทอ ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/
และหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 10 หน่วย คือ /pl/, /pr/, /phl/, /phr/,
/tr/, /kl/, /kr/, /khl/, /khr/ และ /mr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง
/kw/, /khw/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/pɔ: ⁴ /	ป่อ
/phɔ: ⁵ /	พอง

/bɔ:k ⁴ /	บอก
/tɔ:t ⁴ /	ทอด
/thɔ:ŋ ¹ /	ทอง
/dɔ:n ³ /	ดอน ; กระดอน
/cɔ:k ⁴ /	จอก
/chɔ:p ⁶ /	ชอบ
/kɔ:n ³ /	กอน
/khɔ:ŋ ² /	ชอง
/ʔɔ:k ⁴ /	ออก
/mɔ:t ⁶ /	มอด
/nɔ:ŋ ⁷ /	นอง
/lɔ:ŋ ⁶ /	ดอง
/rɔ:k ⁶ /	กระรอก
/fɔ:ŋ ⁷ /	ฟอง
/sɔ:p ² /	สอบ ; กระสอบ
/hɔ:n ¹ /	หอน
/wɔ:k ⁶ /	วอก
/jɔ:m ⁵ /	ยอม
/plɔ:t ⁴ /	ปลอด
/prɔ: ⁴ /	ปรอ
/phlɔ: ⁷ /	พลอ
/phrɔ:ŋ ⁶ /	พรอง
/trɔ:k ⁴ /	ทรอก
/klɔ:k ⁴ /	กลอก
/krɔ:ŋ ³ /	กรอง ‘กระซอน’
/khlɔ:ŋ ⁶ /	คลอง

/khrɔːm ⁶ /	क्रम
/mrɔː ⁷ /	หฺมฺร่อ 'มากมาย'

/ɔː/ ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-ʔ/ และ /-w/) และปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ ในกรณีที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/tɔːp ⁴ /	ตอบ
/bɔːt ⁴ /	บอด
/cɔːk ⁴ /	จอก
/tɔːm ³ /	ทอม
/bɔːn ³ /	บอน; บอน
/thɔːŋ ⁷ /	ทอง
/khlɔːj ⁷ /	คลอย
/tɔː ⁴ /	ทอ

2. หน่วยเสียงสระประสม

หน่วยเสียงสระประสมในภาษานครศรีธรรมราช มีอยู่ 3 หน่วย เป็น 6 เสียงด้วยกัน คือ หน่วยเสียง /iə/ (เสียง [iə] กับ [i:ə]), หน่วยเสียง /uə/ (เสียง [uə] กับ [u:ə]) และหน่วยเสียง /uə/ (เสียง [uə] กับ [u:ə]) ซึ่งเกิดจากเสียงสระในหน่วยเสียง /i/ หรือ /i:/ ซึ่งเป็นสระหน้า สูง, เสียงสระในหน่วยเสียง /u/ หรือ /u:/ ซึ่งเป็นสระกลาง สูง และเสียงสระในหน่วยเสียง /u/ หรือ /u:/ ซึ่งเป็นสระหลัง สูง ประสมกับหน่วยเสียงสระ /a/ ซึ่งเป็นสระกลาง ต่ำ แต่เนื่องจากเสียงสระประสมสั้น คือ [iə], [uə] และ [uə] จะปรากฏเฉพาะหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นหน่วยเสียงระเบิด /-ʔ/ เท่านั้น ส่วนเสียงสระประสมยาว คือ [i:ə], [u:ə] และ [u:ə] จะปรากฏหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 8 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-w/ และ /-j/ และ

จะปรากฏท้ายพยางค์ในกรณีที่ไม่ใช่หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังนั้น จึงถือว่าเสียงสระประสม [ia] กับ [i:ə], [ua] กับ [u:ə] และ [oə] กับ [o:ə] เป็นหน่วยเสียงสระประสม /iə/, /uə/ และ /oə/¹ 3 หน่วยตามลำดับ ดังจะกล่าวได้ ดังต่อไปนี้

2.1 หน่วยเสียง /iə/ เป็นหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งประกอบด้วยเสียง [iə] และ [i:ə] ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 10 หน่วย คือ /p/, /pr/, /phl/, /phr/, /tr/, /kl/, /kr/, /kw/, /khl/ และ /khr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง /khw/, /ml/ และ /mr/) ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/piəw ⁴ /	เปียว
/phia ⁶ /	เพียะ
/biaŋ ³ /	เบียง

¹ ในที่นี้ ไม่ใช่ /ia/, /ua/ และ /oa/ เป็นเครื่องหมายแทนหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยนี้ แต่จะใช้ /iə/, /uə/ และ /oə/ แทน เพราะแม้เสียงจะเริ่มจากหน่วยเสียงสระสูง มุ่งไปหน่วยเสียงสระต่ำ คือ /a/ ก็จริง แต่ไปไม่ถึงหน่วยเสียงนั้น คือ เสียงจะไปอยู่บริเวณเสียงสระ /ə/ (ดูแผนผังที่ 5, หน้า 96) ซึ่งอยู่ระหว่างเสียงในหน่วยเสียงสระกึ่งสูง /ə/ และเสียงในหน่วยเสียงสระต่ำ /a/ และจะปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของสระประสมเท่านั้น (เพราะว่าเสียง [ə] นี้ จะไม่ปรากฏตามลำพัง แต่จะปรากฏเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยเสียงสระประสม จึงถือว่าสระนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน่วยเสียงสระเดี่ยว /ə/ ซึ่งเป็นสระกลางกึ่งสูง เลย [ดูหน่วยเสียงสระนี้ มท.เดียวกัน หน้า 70]).

/tɿəŋ ³ /	เตียน	
/thiəŋ ⁵ /	เทียม	
/diəŋ ⁴ /	เดยะ	
/ciəŋ ⁴ /	เจยะ	‘เยื้องบาง ๆ ในผลไม้’
/chiək ⁶ /	เชือก	
/kiəŋ ³ /	ตะเกียง	
/khiəŋ ⁵ /	เคียม	‘เทาเทียม’
/ʔiəŋ ⁴ /	เอียม	
/miəŋ ⁵ /	เมียง	‘ปลาชนิดหนึ่งในตระกูล ปลาตะเพียน’
/niəŋ ⁵ /	เนียง	‘ไท; ทัพพะเนียง’
/ŋiəŋ ⁶ /	เงียง	
/liəŋ ² /	แหลม	
/riəw ⁵ /	เรียว	
/fiəŋ ⁷ /	เฟี้ยน	
/siəŋ ² /	เสียง	
/hiəw ¹ /	เหียว	
/wiəŋ ¹ /	เวียง	
/jiək ⁶ /	เรือก	
/pliəw ³ /	เปลียว	
/priəŋ ⁴ /	เปรยะ	
/phliəŋ ⁵ /	พลียง	
/phriəw ⁵ /	เพรียว	
/triəŋ ³ /	เทรียม	
/kliə ⁴ /	เกลย	
/kriəw ³ /	เกรียว	

/kwiən ³ /	แก้วียน
/khliəw ⁵ /	เคล็ยว
/khrɪət ⁶ /	เคร็ยต

หน่วยเสียง /iə/ เมื่อปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-w/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-j/) จะเป็นเสียงสระยาว คือ [i:ə] แต่เมื่อปรากฏหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย /-ʔ/ จะเป็นเสียงสระสั้น คือ [iə] ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/kriəp ⁴ /	เกร็ยบ
/ciət ⁴ /	เจ็ยต
/chiək ⁶ /	เช็ยค
/triəm ³ /	เตร็ยม
/kriən ³ /	เกร็ยน
/tiəŋ ³ /	เต็ยง
/diəw ³ /	เด็ยว; เด็ยว
/ciəʔ ⁴ /	เจ็ยะ ‘เยื่อบาง ๆ ในผลไม้’

2.2 หน่วยเสียง /uə/ เป็นหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งประกอบด้วยเสียง [uə] และ [u:ə] ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 6 หน่วย คือ /pɫ/, /pr/, /kɫ/, /khl/, /khr/ และ /ml/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง /phɫ/, /phr/, /tr/, /kr/, /kw/, /khw/ และ /mr/ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/p <u>u</u> əj ³ /	เป็ยย
/ph <u>u</u> ə ¹ /	เฟ็ย
/b <u>u</u> əŋ ⁴ /	เบ็ยง
/t <u>u</u> ən ³ /	เต็ยน
/th <u>u</u> ək ⁶ /	เท็ยค

/dwan ³ /	เคอน
/cwan ⁴ /	เจอน
/chwa ² /	ชะอะ 'เสียงโลโก้'
/chwa ⁶ /	เซอง
/kwak ⁴ /	เกอก
/khwa ¹ /	มะเซอ
/ʔwat ⁴ /	เออค
/mwak ⁶ /	เมือก
/nuwaj ⁵ /	เนือย 'หิว'
/n̄wak ² /	เหยือก
/luən ⁶ /	เลอน
/ruət ⁶ /	เรือก
/fwaj ⁷ /	เฟือย
/swə ² /	เสื่อ
/huət ⁶ /	เงือก
/juən ⁵ /	เยอน
/pluwaj ³ /	เปลือย
/pruwaj ⁴ /	เปรือง
/klwəm ⁴ /	เกลอม 'ซอนทับกัน, เหลื่อม'
/khlwəp ⁶ /	เคลือบ
/khrwa ⁵ /	เครือ
/mluwəj ⁵ /	เมือจ 'เป็นมัน, แววาว'

หน่วยเสียง /wə/ เมื่อปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-w/ จะเป็นเสียงสระยาว คือ [u:ə]) แต่เมื่อปรากฏหน้าหน่วยเสียง

พยัญชนะท้าย /-ʔ/ จะเป็นเสียงสระสั้น คือ [uə] ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/kwəp ⁴ /	เกือบ
/duət ⁴ /	เกือบ
/chuwək ⁶ /	เชือก
/klwəm ⁴ /	เกลอม ' ซอนทับกัน, เหลื่อม '
/thuən ⁵ /	กระเทือน
/lwəp ² /	เหลือบ
/ruwəŋ ⁶ /	เรือง
/ʔwəj ⁴ /	เอื่อย
/chwəi ² /	เชือะ ' เสียงไลโก '

2.3 หน่วยเสียง /uə/ เป็นหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งประกอบด้วย เสียง [uə] และ [uə] ปรากฏในตำแหน่งหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ยกเว้น /ŋ/ และ /f/ และปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นประสม 8 หน่วย คือ /p¹/, /p^r/, /t^r/, /p^hl/, /p^hr/, /k^l/, /k^r/ และ /k^hr/ (จะไม่ปรากฏหลังหน่วยเสียง /kw/, /k^hl/, /k^hw/, /ml/ และ /mr/ ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/puət ⁴ /	ปวก
/phuə ^{ʔ6} /	พัวะ
/phuəm ⁵ /	พวม ' จาวมะพร้าว '
/buən ⁴³	บวน
/tuəŋ ³ /	ทวง
/thuəm ² /	ทวม
/duən ³ /	ควด; ควน
/cuə ^{ʔ4} /	จัวะ

(คำขยายใช้กับสี่ขาว
เช่น ชาวจัวะ)

/cuət ⁴ /	จวก
/chuət ⁶ /	ชวก
/kuə ³ /	กัว ‘ฝรั่ง’ (ผลไม้)
/khuən ⁵ /	ควน ‘เนินสูง’
/fuəp ⁴ /	อวบ
/muəj ⁵ /	มวย
/nuət ⁶ /	นวด
/ŋuət ⁶ /	งวก
/luək ⁶ /	ลวก
/ruən ⁵ /	รวน
/suət ¹ /	สวก
/huəŋ ² /	หวง
/wuə ¹ /	หัวเราะ
/juə ⁶ /	ยัวะ
/juək ⁴ /	หยวก
/pruə ⁷ /	ปรัวะ ‘คลอง’
/pluək ⁴ /	ปลวก
/truət ⁴ /	ทรวจ
/phluə ⁷ /	พลัวะ
/phluək ⁶ /	พลวก ‘ลมตอนรากรตอนโคน; อวนทวน’
/phruən ⁵ /	พรวน
/kluəj ⁴ /	กดูย
/kruəm ³ /	กรวม ‘สวม; สวมทับลงไป; ครอม’
/khruə ⁵ /	ครัว

หน่วยเสียง /uə/ เมื่อปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วย คือ /-p/, /-t/, /-k/, /-m/, /-n/, /-ŋ/ และ /-j/ (จะไม่ปรากฏหน้าหน่วยเสียง /-w/) จะเป็นเสียงสระยาว คือ [u:ə] แต่เมื่อปรากฏหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย /-ʔ/ จะเป็นเสียงสระสั้น คือ [uə] ดังตัวอย่างในคำต่อไปนี้

/buəp ⁴ /	บวบ
/puət ⁴ /	ปวค
/pluək ⁴ /	ปลวก
/ruəm ⁵ /	รวม
/chuən ⁵ /	ชวน
/duəŋ ³ /	ควง
/kluəj ⁴ /	กล้วย
/phuəʔ ⁶ /	พิ้วะ

ข้อสังเกต

จะเห็นได้ว่า ในจำนวนหน่วยเสียงสระทั้ง 21 หน่วยนี้ หน่วยเสียงสระที่ปรากฏหลังหน่วยเสียงพยัญชนะต้นได้น้อยที่สุด คือหน่วยเสียงสระเดี่ยว /ə/ และหน่วยเสียงสระที่ปรากฏหน้าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้น้อยที่สุด คือ หน่วยเสียงสระ /o/, /u:/ และ /ə/ ดังจะเห็นได้จากตารางประกอบ (ดูจากตารางประกอบที่ 2 ก. หน้า 53-4 และตารางประกอบที่ 3 ก. หน้า 97)

สรุปหน่วยเสียงสระ
แผนผังที่ 4 หน่วยเสียงสระเดี่ยว
มี 18 หน่วย

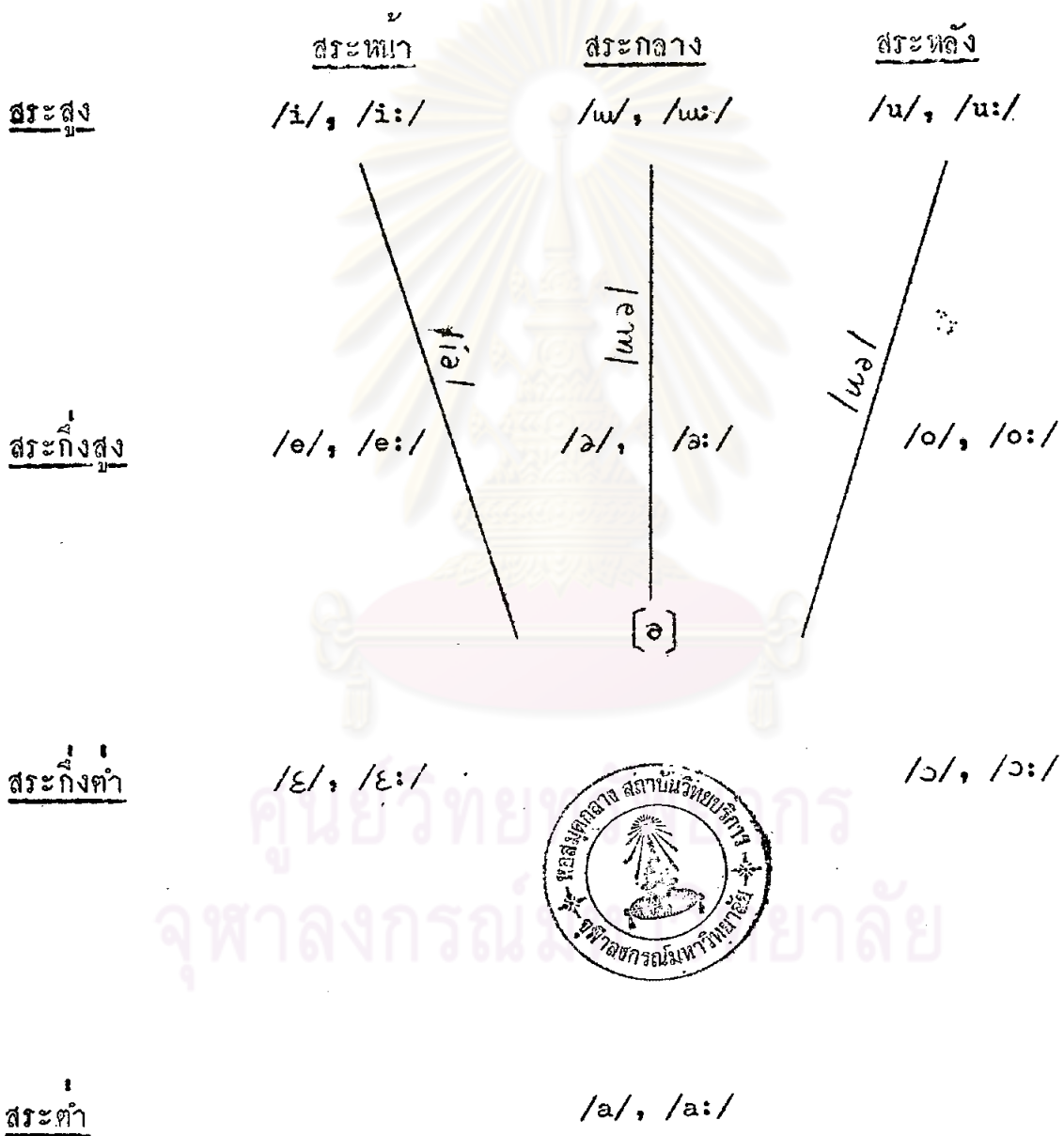
	<u>ริมฝีปากเทียบ</u>	<u>ริมฝีปากไม่</u>	<u>ริมฝีปาก</u>
	<u>สระหน้า</u>	<u>สระกลาง</u>	<u>สระหลัง</u>
	<u>สั้น</u> <u>ยาว</u>	<u>สั้น</u> <u>ยาว</u>	<u>สั้น</u> <u>ยาว</u>
<u>สระสูง</u>	i i:	u u:	u u:
<u>สระกึ่งสูง</u>	e e:	ə ə:	o o:
<u>สระกึ่งต่ำ</u>	ɛ ɛ:		ɔ ɔ:
<u>สระต่ำ</u>		a a:	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังที่ 5

หน่วยเสียงสระประสม

มี 3 หน่วย

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย
ตารางที่ 3 ก. (แบบภาษาศาสตร์)

พว. สระ	/-p/	/-t/	/-k/	/-p̚/	/-m/	/-n/	/-ŋ/	/-w/	/-j/
/i/	/dip ³ /	/chit ⁷ /	/khik ¹ /	/ci ^{p4} /	/nim ⁶ /	/rin ⁵ /	/piŋ ⁴ /	/siw ¹ /	
/i:/	/bi:p ⁴ /	/ki:t ⁴ /	/li:k ² /		/khi:m ⁵ /	/ti:n ³ /	/pli:ŋ ³ /		
/e/			/khek ¹ /	/be ^{p4} /	/tem ³ /	/den ³ /	/heŋ ¹ /	/rew ⁵ /	
/e:/	/the:p ² /	/ne:t ⁶ /	/-ke:k ⁴ /		/pre:m ³ /	/the:n ¹ /	/pe:ŋ ³ /	/le:w ⁵ /	
/ɛ/	/cɛp ³ /	/khlɛt ⁷ /	/dɛk ³ /	/tɛ ^{p4} /	/kɛm ² /	/lɛn ⁶ /	/phɛŋ ⁶ /		
/ɛ:/	/khɛ:p ² /	/fɛ:t ² /	/bɛ:k ⁴ /		/thɛ:m ¹ /	/kɛ:n ³ /	/tɛ:ŋ ³ /	/mɛ:w ⁵ /	
/a/	/nap ⁷ /	/cat ³ /	/chak ⁷ /	/tha ^{p6} /	/plam ⁴ /	/chau ⁷ /	/jay ⁷ /		/klaj ³ /
/a:/	/ra:p ⁶ /	/sa:t ² /	/tha:k ⁶ /		/ra:m ⁶ /	/ka:n ⁴ /	/cha:ŋ ⁷ /	/ba:w ⁴ /	/da:j ⁴ /
/ɔ/	/phɔp ⁷ /	/thɔt ¹ /	/phrɔk ⁷ /	/nɔ ^{p2} /	/sɔm ² /	/dɔn ⁴ /	/pɔŋ ⁴ /	/tɔw ³ /	
/ɔ:/	/plɔ:p ⁴ /	/mɔ:t ⁶ /	/pɔ:k ⁴ /		/phrɔ:m ⁷ /	/rɔ:n ⁶ /	/nɔ:ŋ ⁷ /		/hɔ:j ² /
/ɔ/				/pɔ ^{p4} /	/chɔm ⁵ /	/lɔn ⁵ /	/sɔŋ ¹ /		
/o/	/kho:p ⁶ /	/kro:t ⁴ /	/cho:k ⁶ /		/kho:m ⁵ /	/ʔo:n ³ /	/phlɔŋ ⁵ /		/ro:j ⁵ /
/u/	/thup ⁷ /	/chut ⁷ /	/ʔuk ³ /	/lu ^{p6} /	/phum ⁵ /	/chun ⁶ /	/nuŋ ⁶ /		/juj ⁶ /
/u:/	/su:p ² /	/khu:t ² /	/du:k ⁴ /		/ʔu:m ³ /	/nu:n ⁵ /	/fu:ŋ ¹ /		/ʔu:j ³ /
/u/	/phrup ⁷ /	/sut ¹ /	/ʔuk ³ /	/hu ^{p6} /	/thum ⁵ /	/khu:n ² /	/suŋ ⁷ /		
/u:/	/khu:p ⁶ /	/chu:t ⁶ /			/lu:m ⁵ /	/ju:n ⁵ /			
/ə/				/tə ^{p4} /	/bəm ⁴ /	/tən ⁴ /	/cəŋ ⁴ /		
/ə:/	/tə:p ⁴ /	/mə:t ⁶ /	/lə:k ⁶ /		/phə:m ⁶ /	/mlə:n ⁵ /	/phə:ŋ ⁵ /		/cə:j ⁴ /
/iə/				/diə ^{p4} /					
/iə/	/ri:əp ⁶ /	/di:ət ⁴ /	/pi:ək ⁴ /		/ʔi:əm ⁴ /	/ni:ən ⁵ /	/li:əŋ ⁵ /	/pli:əw ³ /	
/uə/				/chuə ^{p2} /					
/uə/	/ku:əp ⁴ /	/ru:ət ⁶ /	/thu:ək ⁶ /		/klu:əm ⁴ /	/thu:ən ⁵ /	/plu:əŋ ³ /		/du:əj ³ /
/uə/				/juə ^{p2} /					
/uə/	/bu:əp ⁴ /	/nu:ət ² /	/mu:ək ² /		/thu:əm ⁷ /	/lu:ən ⁵ /	/bu:əŋ ³ /		/ru:əj ⁵ /

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย
ตารางที่ 3 ซ. (แบบอักษรวิจิไทย)

พท. สระ	/-p/	/-t/	/-k/	/-ʔ/	/-m/	/-n/	/-ŋ/	/-w/	/-j/
/i/	คิ ^บ	จิ ^ค	ชึ ^ก	จี	นิ ^ม	ริน	ปิ้ง	สิ ^ว	
/i:/	บี ^บ	ชึ ^ค	หึ ^ก		คิ ^ม	คิ ^น	ปิ้ง		
/e/			เข็ ^ก	เบะ	เค็ ^ม	กระเค็ ^น	เห็ ^ง *	เร็ ^ว	
/e:/	เท ^บ	เน ^ค *	โก ^ก เก ^ก		เป ^ร ม	เ ^ร	เ ^อ ง	เล ^ว	
/ɛ/	เจ็ ^บ	เค็ ^ค	เค็ ^ก	แตะ	เซ ^ม	แดน *	เพ ^ง		
/ɛ:/	แซ ^บ *	เค็ ^ค	แม ^ก		แ ^ด ม	แ ^ก น	แ ^ด ง, แ ^ด ง	แม ^ว	
/a/	นั ^บ	จึ ^ค	ชึ ^ก	กะทะ	ปลั ^{่า}	ชัน	ยั ^ง		ไ ^ก ด
/a:/	รา ^บ	สา ^ค	ทา ^ก		รา ^ม *	กา ^น	ชา ^ง	เป ^า	ไ ^ค
/ɔ/	พ ^บ	ถ ^ค *	พ ^ร ก	เห ^น าะ *	สั ^บ	ค ^น *	โป ^ง	เต ^า	
/ɔ:/	ปล ^อ บ	ม ^อ ค	ป ^อ ก		พ ^ร อ ^ม	ร ^อ น	น ^อ ง		ห ^อ ย
/o/				โป ^ะ	ช ^ม	ล ^น	ส ^ง		
/o:/	โค ^บ *	โก ^ร ช	โช ^ก		โค ^ม	โ ^อ น	โ ^ป ด ^ง		โร ^ย
/u/	ท ^บ	ช ^ค	อ ^ก *	ทะ ^ด	พ ^ม *	ช ^น *	น ^ง		ย ^ย
/u:/	สั ^บ	ช ^ค	ก ^ร ะ ^ท ก		อ ^ม	น ^น	ป ^ง		อ ^ย
/ʉ/	พ ^{ริ} บ	สิ ^ค *	สะ ^อ ก	ฮึ	หึ ^บ	ชึ ^น	ชึ ^ง		
/ʉ:/	คิ ^บ	ชึ ^ค			คิ ^ม	ยึ ^น			
/ɔ̃/				เต ^{อะ}	เป็ ^ม	เค็ ^น *	เจ็ ^ง		
/ɔ̃:/	เค็ ^ม	เม็ ^ค *	เด็ ^ก		เพ็ ^ม	เม็ ^ค น *	เพ็ ^ง		เจ็ ^ย *
/ĩ/				เค็ ^{ยะ}					
/ĩ:/	เร็ ^ย	กระเค็ ^ย ค	เป็ ^ย ก		เอ็ ^ย ม	เน็ ^ย น *	เด็ ^ย ง *	เป็ ^ย ว	
/ũ/				เซ็ ^{อะ}					
/ũ:/	เก็ ^อ บ	เร็ ^อ ค	เท็ ^อ ก		เก็ ^ล อ ^ม *	กระเท็ ^อ น	เป็ ^ล อ ^ง		เค็ ^อ ย
/ũ̃/				ยั ^{วะ}					
/ũ̃:/	บ ^ว	พ ^ว ค	ห ^ว ก		ท ^ว ม	ล ^ว น	บ ^ว ง		ร ^ว ย